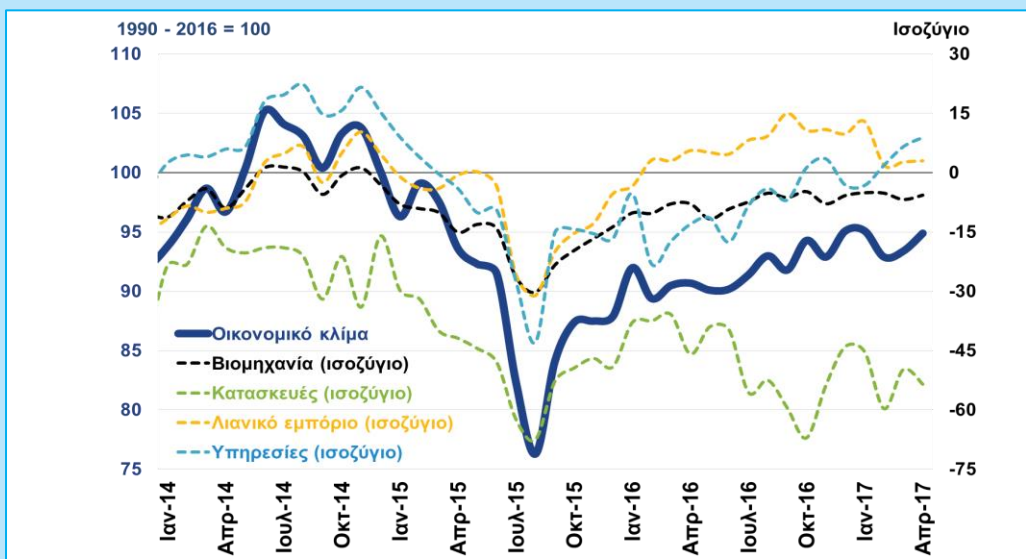

Πλεονάσματα 3,5% έως το 2022: Το κάρο μπροστά από το άλογο

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Ολοκληρώνεται η 2^η αξιολόγηση μέσα σε ένα κλίμα αφενός θετικών προσδοκιών για την ομαλοποίηση των συνθηκών χρηματοδότησης της οικονομίας και αφετέρου αρνητικών εκτιμήσεων για την μετάθεση των μέτρων άμβλυσης της υπερφορολόγησης της οικονομίας για το 2020! Η ιδιωτική οικονομία έχει ανάγκη φορολογικών ελαφρύνσεων σήμερα. Όμως στη νέα προκαταρκτική συμφωνία, όχι μόνο μετατίθεται στο μέλλον η μείωση των φορολογικών συντελεστών, αλλά τελικά προβλέπεται να υλοποιηθεί μόνο στο βαθμό που έχει εξασφαλισθεί μεσοπρόθεσμα η υπερκάλυψη του στόχου για πρωτογενές πλεονάσμα ύψους 3,5 π.μ. του ΑΕΠ. Υλοποιείται, μάλιστα, σε ανταγωνισμό με μέτρα αύξησης κοινωνικών παροχών, και μόνο κατά το ποσοστό υπερκάλυψης του στόχου. Ενώ, λοιπόν, προβλέπεται με βεβαιότητα μείωση του αφορολόγητου το 2020 και άρα αύξηση της φορολογίας για ευρύτερες ομάδες του πληθυσμού και πέραν αυτών που καλύπτονται σήμερα από το αφορολόγητο, η μείωση των φορολογικών συντελεστών και το μέγεθός τους παραπέμπεται στις καλές νύχτες, με ελάχιστη ή μηδενική πιθανότητα υλοποίησης. Η αβεβαιότητα του μεγέθους, αλλά ακόμη και αυτής της ίδιας της μείωσης των φορολογικών συντελεστών, είναι μη φιλική προς την ανάπτυξη, και, ως εκ τούτου, καθλώνει την οικονομική δραστηριότητα αντί να παρακινεί την ιδιωτική οικονομία να κάνει επενδύσεις, προεξοφλώντας θετικά το μέλλον. Η κυβέρνηση, αντί να στύβει την αγορά για να παρουσιάσει προσωρινά πρωτογενή πλεονάσματα και να δέχεται να περικόπτονται συντάξεις, πρέπει να προωθήσει την ανάπτυξη. Καλό θα ήταν: α) να προετοιμάσει άμεσα 5-10 μεγάλα έργα υποδομών, σε σύμπραξη με τον ιδιωτικό τομέα, και να βγει στις αγορές να προσελκύσει επενδυτές και χρηματοδότηση, β) να αποκαταστήσει άμεσα τη χρηματοδότηση των υγιών επιχειρήσεων μέσω ενός αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των προβληματικών δανείων, και γ) να μειώσει άμεσα τους φόρους και τις εισφορές, για να μειωθεί η ανεργία και να αυξηθούν τα εισοδήματα. Φυσικά η αμφισβήτηση των δημοσιονομικών στόχων αυτή τη στιγμή δεν θα ωφελήσει τη χώρα, καθώς η όποια αναπτυξιακή επίπτωση χαλάρωσης τους θα υπερκεραστεί από την επίπτωση ενός ανεπιθύμητου νέου κύκλου αβεβαιότητας. Έτσι μένει ένας μόνος δρόμος «εξόδου από τα μνημόνια» και ανάκαμψης της χώρας: Η χώρα και η δημόσια διοίκηση να αποκτήσουν ταχύτατα την ικανότητα διοίκησης ενός εξαιρετικά σύνθετου προγράμματος μεταρρυθμίσεων, ώστε επανακτώντας σταδιακά την εμπιστοσύνη των εταίρων να προχωρήσουμε σε ταχύτερη βελτίωση των φορολογικών συντελεστών.
- Περαιτέρω βελτίωση εμφάνισε τον Απρίλιο του 2017 το οικονομικό κλίμα, το οποίο διαμορφώθηκε στις 94,9 μονάδες (έναντι 93,4 μονάδες τον προηγούμενο μήνα), ως αποτέλεσμα της βελτίωσης των επιχειρηματικών προσδοκιών κυρίως στις υπηρεσίες και το λιανικό εμπόριο, ενώ παράλληλα ανακόπηκε η πτώση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης (στις -72,2 μονάδες έναντι -74,4 τον προηγούμενο μήνα). Την ίδια ώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και παρά την αίσθηση της αγοράς, ο όγκος των λιανικών πωλήσεων πλην καυσίμων αυξήθηκε κατά +9,1% τον Φεβρουάριο του 2017 (έναντι -5,5% τον Φεβρουάριο του 2016), ενισχύοντας εκ νέου την ανοδική τάση που διαγράφει από το φθινόπωρο του 2016, με τις περισσότερες κατηγορίες καταστημάτων να εμφανίζουν βελτιωμένο όγκο πωλήσεων το πρώτο δίμηνο του 2017 (+4,1% ο γενικός δείκτης). Ωστόσο, τον Μάρτιο του 2017 συνεχίστηκε η εκροή καταθέσεων των νοικοκυριών (-€312 εκατ.), ενώ η μείωση του ετήσιου ρυθμού χρηματοδότησης των επιχειρήσεων επιβραδύνθηκε στο -0,2% (από -0,4% τον Φεβρουάριο του 2017).

Δείκτης οικονομικού κλίματος και ισοζύγια θετικών – αρνητικών προσδοκιών σε βασικούς τομείς
(IOBE και EE - DG ECFIN, Απρ. 2017)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Με την ευγενική χορηγία:

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmasourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Οκτώ χρόνια μνημόνια

Βαδίζοντας ήδη στον 8ο μνημονιακό χρόνο η νέα συμφωνία κυβέρνησης-δανειστών διατυπώνει ένα δημοσιονομικό στόχο που θα διατηρεί στον 13ο μνημονιακό χρόνο (2022) πρωτογενές πλεόνασμα 3,5%. Πληρώνουμε πολύ ακριβά τόσο την εσωτερική διαχρονική έλλειψη αξιοπιστίας, διοικητικής αποτελεσματικότητας και πολιτικής αστάθειας όσο και την ευρωπαϊκή διστακτικότητα να επιλύσει έγκαιρα και με αποφασιστικό τρόπο μια περιφερειακή κρίση χρέους εντός της νομισματικής ένωσης. Έτσι, για άλλη μια φορά βάζουμε το κάρο μπροστά από το άλογο, καθώς τα δημοσιονομικά μεγέθη διαμορφώνουν τους πρωταρχικούς στόχους χάραξης πολιτικής για την πραγματική οικονομία. Μετά ακολουθούν τα ζητήματα χρηματοδότησης, που πλέον αναγνωρίζονται ως σημαντικά την ώρα που ο ιδιωτικός τομέας ουσιαστικά λειτουργεί εκτός της ενιαίας αγοράς για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες πάνω από μισή δεκαετία. Φυσικά, για άλλη μια φορά ακολουθούν στο τέλος τα διαρθρωτικά ζητήματα που πλέον επικεντρώνονται με αρκετή ανάλυση σε ζητήματα αγορών προϊόντων και δικτύων, ενώ τα ζητήματα της αγοράς εργασίας έχουν λυθεί στα προηγούμενα μνημόνια, εκτός από μεμονωμένα αλλά και μεγάλης πολιτικής ευαισθησίας θέματα.

Για άλλη μια φορά τα δημοσιονομικά μεγέθη διαμορφώνουν τους πρωταρχικούς στόχους. Μετά ακολουθούν τα ζητήματα χρηματοδότησης, που πλέον αναγνωρίζονται ως σημαντικά ζητήματα την ώρα που ο ιδιωτικός τομέας ουσιαστικά λειτουργεί εκτός της ενιαίας αγοράς για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες πάνω από μισή δεκαετία.

Φυσικά η αμφισβήτηση των δημοσιονομικών στόχων αυτή τη στιγμή δεν θα ωφελήσει τη χώρα, καθώς η όποια αναπτυξιακή επίπτωση χαλάρωσης τους θα

υπερκεραστεί από την επίπτωση ενός ανεπιθύμητου νέου κύκλου αβεβαιότητας. Αυτή η πραγματικότητα αντανάκλα τη συνεχιζόμενη αδυναμία της χώρας να διοικήσει και να σχεδιάσει πολιτικές, ενώ τα αδιέξοδα στην ανάπτυξη που δημιουργεί η δομή των μνημονίων θα αρθούν μόνο όταν η χώρα αποκτήσει αυτή την ικανότητα.

Η αναλυτική ανάγνωση των δράσεων του νέου κειμένου ουσιαστικά οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Υπάρχει απόλυτη προτεραιότητα σε ό,τι αφορά την πλήρη τήρηση των δημοσιονομικών κανόνων που άμεσα ή έμμεσα απορρέουν από τη συμμετοχή στο κοινό νόμισμα. Μάλιστα, η απόλυτη έμφαση στην εξάλειψη του κινδύνου η χώρα να χρειαστεί νέα χρηματοδότηση φτάνει στο σημείο ώστε τα μέτρα που θα λαμβάνονται στα πλαίσια του «αυτόματου κόφτη», και θα περιορίζουν κυρίως δαπάνες συντάξεων και μισθών, να συνυπολογίζουν τις έμμεσες αρνητικές επιπτώσεις που θα έχουν στα δημόσια έσοδα οι μειώσεις δαπανών. Τονίζεται εδώ ότι αυτή η δυναμική προσέγγιση απουσιάζει πλήρως από την υπόλοιπη ανάλυση του κειμένου και εν γένει από το πλαίσιο συζήτησης με τους Θεσμούς ειδικότερα σε ό,τι αφορά μέτρα πολιτικής που θα είχαν θετική συνεισφορά στο ΑΕΠ της χώρας, όπως τα επενδυτικά κίνητρα. Έχει ειδικότερο ενδιαφέρον επίσης ότι, ενώ η δυναμική ανάλυση θα γίνεται για τις δευτερογενείς επιπτώσεις σε δημόσια έσοδα υφιστάμενων δημοσιονομικών μέτρων που θα λαμβάνονται έστω ημιαυτόματα, δεν προβλέπεται κάτι ανάλογο για τα δρομολογημένα μέτρα μείωσης συντάξεων και αύξησης φόρων του 2019 και 2020 αντίστοιχα, αλλά ούτε και το τέλος «πόλης» στις διανυκτερεύσεις. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι πράγματι εντυπωσιάζει πως η πρόβλεψη για το τέλος διανυκτέρευσης δεν ενσωματώνει την πρόσφατη εμπειρία του ειδικού φόρου στο κρασί, πόσο μάλλον των επιπτώσεων που είχαν σε έσοδα, τζίρους και απασχόληση οι άλλοι φόροι που έχουν επιβληθεί όλα αυτά τα χρόνια σε κινητή τηλεφωνία, καπνά, καύσιμα, ποτά και μπύρες και είδη πολυτελείας, για να αναφερθούν ορισμένες μόνο περιπτώσεις. Αντίστοιχα, η πρόβλεψη για επέκταση της φορολογικής επιβάρυνσης σε ανταγωνιστικές

υπηρεσίες διανυκτέρευσης αντανακλά την ίδια προσέγγιση που έχει η αναφορά στην ανάγκη ελέγχων σε όσους έχουν μεταφέρει εικονικά οικονομική δραστηριότητα στο εξωτερικό, αντί να αναλύεται έστω και συμπληρωματικά το κίνητρο υπέρ της παραβατικότητας που δίνει η υπερφορολόγηση.

Η ανάδειξη του ζητήματος της χρηματοδότησης, δηλαδή ουσιαστικά του αποκλεισμού των Ελληνικών επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους από τα οφέλη της Ενιαίας Αγοράς για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, την ώρα που καλούνται να πληρώσουν με το παραπάνω το τίμημα της τήρησης των δημοσιονομικών κανόνων, εξαντλείται ουσιαστικά στη συζήτηση για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, ορισμένες παρεμβάσεις στο «Νόμο Κατσέλη» για φυσικά πρόσωπα και το πτωχευτικό δίκαιο και έναν αόριστο οδικό χάρτη εξόδου από τα capital controls. Μάλιστα, σε ό,τι αφορά το προ-πρωχευτικό και πτωχευτικό δίκαιο απουσιάζει μια ολοκληρωμένη ενιαία προσέγγιση που να περιλαμβάνει μια ενιαία στάση του κράτους έναντι των οφειλετών και μια ενιαία και εύλογη φορολογική και λογιστική αντιμετώπιση των επιπτώσεων διαγραφών απαιτήσεων και πτωχεύσεων. Κυρίως όμως απουσιάζει εντελώς μια αναφορά στον κατακερματισμό της Ενιαίας Αγοράς για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, ένα στην πράξη χρήσιμο και με επάρκεια μεγέθους ανάλογης του προβλήματος σχέδιο δράσης εξάλειψης αυτής και μια ανάλυση των δυναμικών επιπτώσεων που έχει η υφιστάμενη κατάσταση στις αναπτυξιακές προοπτικές μιας υπερφορολογημένης και με πολλούς τρόπους τραυματισμένης οικονομίας. Επίσης ζητήματα της μη τραπεζικής χρηματοδότησης φαίνεται να περιορίζονται στη χρήση πόρων των διαρθρωτικών ταμείων και του «Προγράμματος Juncker», χωρίς όμως να αναλύεται πώς η δομή του θα προσαρμοστεί στο ρίσκο χώρας και την πραγματικότητα ότι πλέον οι περισσότερες Ελληνικές επιχειρήσεις χωρίς ένεση κεφαλαίων δεν εκπληρώνουν κριτήρια δανειοδότησης από τράπεζες.

Τα μεγάλα διαρθρωτικά ζητήματα της χώρας ουσιαστικά στον 8ο μνημονιακό χρόνο ακόμα χρονίζονται ή υποφέρουν από ημιτελή υλοποίηση. Ζητήματα από τις εργαλειοθήκες του ΟΟΣΑ, την αγορά ενέργειας, τις αγορές δικτύων, την αδειοδότηση, την περιβαλλοντολογική αδειοδότηση, χωροταξικά ζητήματα έως τις κρατικές προμήθειες και το εταιρικό δίκαιο, που είναι αντικείμενο «μεταρρυθμίσεων» από την αρχή των μνημονίων ακόμα σήμερα διαμορφώνουν τη λίστα δράσεων στο κείμενο του μνημονίου.

Τα μεγάλα διαρθρωτικά ζητήματα της χώρας ουσιαστικά στον 8ο μνημονιακό χρόνο ακόμα χρονίζονται ή υποφέρουν από ημιτελή υλοποίηση. Ζητήματα από τις εργαλειοθήκες του ΟΟΣΑ, την αγορά ενέργειας, τις αγορές δικτύων, την αδειοδότηση, την περιβαλλοντολογική αδειοδότηση, χωροταξικά ζητήματα έως τις κρατικές προμήθειες και το εταιρικό δίκαιο, που είναι αντικείμενο «μεταρρυθμίσεων» από την αρχή των μνημονίων ακόμα σήμερα διαμορφώνουν τη λίστα δράσεων στο κείμενο του μνημονίου. Την ίδια ώρα, υπάρχουν ζητήματα που έχουν αφαιρεθεί γιατί οι δανειστές θεωρούν ότι έχουν λυθεί, ενώ η αγορά γνωρίζει ότι αυτό δεν ισχύει, όπως στις οδικές εμπορευματικές μεταφορές όπου και τα μέτρα που έχουν νομοθετηθεί δεν εξασφάλισαν ουσιαστικές συνθήκες ανταγωνισμού και ο κλάδος έχει καταρρεύσει. Αντίστοιχα, υπάρχουν και άλλα ζητήματα που ακόμα διαφεύγουν των μνημονιακών υποχρεώσεων, όπως η ενιαία εξέταση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του κράτους επί της αγοράς και ο ενιαίος εκσυγχρονισμός των σχετικών νομοθετημάτων παράλληλα με ένα λειτουργικό οργανόγραμμα. Καθώς σταδιακά και διστακτικά ολοκληρώνονται οι ιδιωτικοποιήσεις, με αντιδράσεις και παλινωδίες, χάνεται η ευκαιρία να υλοποιηθεί ένα πρόγραμμα επιθετικών πρώτων ιδιωτικοποιήσεων που να

ενδυναμώσουν την επενδυτική εμπιστοσύνη και να βελτιώσουν τους όρους διάθεσης των επόμενων περιουσιακών στοιχείων. Έτσι, η χώρα καταλήγει και να έχει διαθέσει τα περιουσιακά στοιχεία και να μην έχει καταφέρει να ενισχύσει την εικόνα της ως επενδυτικός προορισμός. Αυτό δεν αξιολογείται στο μνημόνιο, ούτε προτεραιοποιούνται οι ιδιωτικοποιήσεις με κριτήριο τη συνεισφορά τους στην αύξηση της μισθολογικής ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Αν δεχτεί κανείς ότι η αμφισβήτηση των δημοσιονομικών στόχων αυτή τη στιγμή δεν θα ωφελήσει τη χώρα, καθώς η όποια αναπτυξιακή επίπτωση χαλάρωσης τους θα υπερκεραστεί από την επίπτωση της νέας ανόδου αβεβαιότητας, μένει ένας μόνος δρόμος «εξόδου από τα μνημόνια» και ανάκαμψης της χώρας: Η χώρα και η δημόσια διοίκηση πρέπει να αποκτήσουν ταχύτατα την ικανότητα διοίκησης ενός εξαιρετικά σύνθετου προγράμματος μεταρρυθμίσεων.

Στον 8ο μνημονιακό χρόνο είναι μάλλον ξεκάθαρο ότι το μείζον ζήτημα, σε ό,τι αφορά ειδικά τα διαρθρωτικά μέτρα, είναι η αδυναμία σχεδιασμού και διοίκησης της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και μάλιστα με τρόπο που να μεγιστοποιεί τα αναπτυξιακά οφέλη και να ελαχιστοποιεί τις παροδικές ή μόνιμες αρνητικές επιπτώσεις στο σύνολο ή σε επιλεγμένες ομάδες. Αντίστοιχα, η προώθηση της «καλύτερης νομοθέτησης» και της αντιμετώπισης της διαφθοράς, που ήταν σταθερά στις τελευταίες προτεραιότητες των μνημονίων τα τελευταία 8 χρόνια, παραμένουν σε αυτή τη θέση. Μια αξιολόγηση του πως θα αποκτηθεί επιτέλους στη χώρα η ικανότητα διοίκησης μεταρρυθμίσεων και πολιτικών, που τελικά θα σηματοδοτήσει και την ικανότητα μετάβασης στις τακτικές διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και την έξοδο από την ειδική κατάσταση που συνιστά το

Ελληνικό μνημόνιο, συνεχίζει να απουσιάζει. Όπως απουσιάζει και μια ψυχραιμη ανάλυση της αποτυχίας – δεν μπορεί να περιγραφεί διαφορετικά – της έως τώρα «Τεχνικής Βοήθειας» που έχει λάβει η χώρα, και η οποία απέτυχε ακριβώς διότι δεν υπήρχε ποτέ η υποδομή ζήτησης και αξιοποίησης της από την πλευρά της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης και πολιτικής ηγεσίας.

Αν δεχτεί κανείς ότι η αμφισβήτηση των δημοσιονομικών στόχων αυτή τη στιγμή δεν θα ωφελήσει τη χώρα, καθώς η όποια αναπτυξιακή επίπτωση χαλάρωσης τους θα υπερκεραστεί από την επίπτωση της νέας ανόδου αβεβαιότητας, μένει ένας μόνος δρόμος «εξόδου από τα μνημόνια» και ανάκαμψης της χώρας: Η χώρα και η δημόσια διοίκηση πρέπει να αποκτήσουν ταχύτατα την ικανότητα διοίκησης ενός εξαιρετικά σύνθετου προγράμματος μεταρρυθμίσεων. Η υλοποίηση των επιλεγμένων δράσεων που απαριθμεί το μνημόνιο όμως δεν είναι ο κύριος στόχος. Η ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικής, από την πολιτική ηγεσία και τη δημόσια διοίκηση, σε όλα τα επίπεδα είναι το κυρίως ζητούμενο. Καθώς αυτή η ικανότητα θα οδηγεί στην ουσιαστική εκπλήρωση μνημονιακών υποχρεώσεων, οι δανειστές μας θα αρχίζουν να έχουν εμπιστοσύνη στην ικανότητα μας να τηρούμε δεσμεύσεις και να τις υλοποιούμε σταθμίζοντας με ισορροπημένο τρόπο τα συμφέροντα της χώρας χωρίς να απειλείται η εκπλήρωση των στόχων που θέτει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης σήμερα αποτυπώνεται ξεκάθαρα όχι μόνο στις προβλέψεις για τον «αυτόματο κόφτη» αλλά και στην ανάλυση των προαπαιτούμενων δράσεων στα πεδία προτεραιότητας των δανειστών, και που αναδεικνύεται με σχεδόν ανατριχιαστικό τρόπο αν συγκριθεί με τη γενικότητα των αναφορών στα ζητήματα χαμηλότερης προτεραιότητας, για τους συντάκτες των μνημονιακών κειμένων, όπως η εκπαίδευση, η διαφθορά ή η καλύτερη νομοθέτηση. Ενδεικτικά, είναι ιδιαίτερα στενάχωρο για τη χώρα να πρέπει το μνημόνιο να ορίζει με μεγάλη ανάλυση πως θα δημοσιοποιούνται εκ νέου στοιχεία για τις συντάξεις (Πρόγραμμα «ΗΛΙΟΣ»), πως θα δημοσιοποιούνται οι εγγυήσεις του κράτους και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές

του και πως θα αποκατασταθεί η έννοια της «περιορισμένης ευθύνης» στο Ελληνικό επιχειρείν. Αυτή η επίδοση στα διαρθρωτικά ζητήματα, και μόνο αυτή, θα μπορέσει στη συνέχεια να εξασφαλίσει μια αναζήτηση πιο εύλογων δημοσιονομικών επιδόσεων. Αυτές θα πρέπει να βασίζονται στο σχεδιασμό των φορολογικών συντελεστών και των εισφορών με βάση το τι είναι εύλογο να ζητάει το κράτος από όσους δραστηριοποιούνται και παραμένουν στη χώρα, και όχι με υπολογισμούς του τύπου «τόσα χρειαζόμαστε, αυτό τον συντελεστή θα βάλουμε και αν δεν πιάσουμε το στόχο θα τον αυξήσουμε», όπως εκφράζεται από την κυνική πρόβλεψη η μείωση των αντικειμενικών αξιών του ΕΝΦΙΑ να συνοδευτεί από αύξηση των συντελεστών. Θα μπορέσει να επιτρέψει την χρήση του αφορολόγητου όχι ως εργαλείο αύξησης των κρατικών εσόδων, αλλά ως εργαλείο αναδιανομής των φορολογικών ωφελημάτων σε ομάδες που έχουν την ανάγκη στήριξης του κράτους, όπως είναι οι ηλικιωμένοι και οι εργαζόμενοι γονείς. Επίσης, αυτή η επίδοση στα διαρθρωτικά ζητήματα θα επιτρέψει την επίμονη αναζήτηση μιας δέσμης μέτρων που να συνεπάγονται αποκατάσταση της Ενιαίας Αγοράς για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Κυρίως, όμως, αυτή η επίδοση θα σηματοδοτεί και την απόκτηση της ικανότητας από τη χώρα να σχεδιάζει και να υλοποιεί πολιτικές που θα είναι χρήσιμες για την οικονομία και κοινωνία. Αν είναι στο τέλος να μείνει κάτι θετικό από τα μνημόνια, θα είναι η απόκτηση αυτής της ικανότητας, και μέχρι σήμερα με ελάχιστες εξαιρέσεις ορισμένων κλάδων των διοίκησης δυστυχώς δεν παρατηρείται κάτι τέτοιο.

Σήμερα, η αδυναμία διοίκησης σημαίνει, τέλος, ότι ο σχεδιασμός των αντιμέτρων που χρειάζονται διοικητική υποδομή υλοποίησης θα έπρεπε να αποφεύγεται και να προκρίνονται αντίμετρα όπως η μείωση των φόρων και ασφαλιστικών εισφορών. Ως έχει συμφωνηθεί, μέρος μόνο των αντιμέτρων που αφορά τη διστακτική μείωση ορισμένων φόρων δεν εξαρτάται από την ενδυνάμωση της ικανότητας διοίκησης της χώρας. Θα ήταν προτιμότερο να επιλεγούν και άλλα αντίστοιχα μέτρα, όπως η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών και η χρήση του αφορολόγητου ειδικά ως εργαλείο στήριξης των εργαζόμενων γονέων ή των

ηλικιωμένων, παρά να σχεδιάζονται διαδικασίες που θα επιβαρύνουν τη διοίκηση την ώρα που αυτή πρέπει να επικεντρωθεί στη διοίκηση των χρήσιμων μεταρρυθμίσεων.

Θα ήταν προτιμότερο να επιλεγούν και άλλα αντίστοιχα μέτρα, όπως η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών και η χρήση του αφορολόγητου ειδικά ως εργαλείο στήριξης των εργαζόμενων γονέων ή των ηλικιωμένων, παρά να σχεδιάζονται διαδικασίες που θα επιβαρύνουν τη διοίκηση την ώρα που αυτή πρέπει να επικεντρωθεί στη διοίκηση των χρήσιμων μεταρρυθμίσεων.

Οικονομικές εξελίξεις

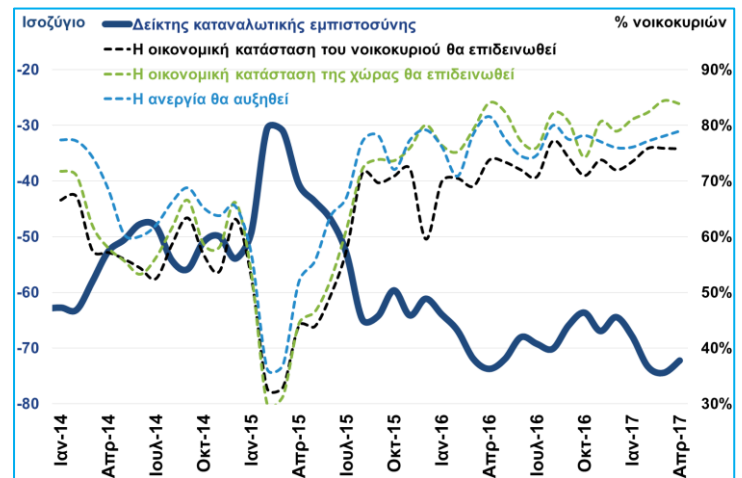
Οικονομικό κλίμα: Περαιτέρω βελτίωση εμφάνισε τον Απρίλιο του 2017 το οικονομικό κλίμα, το οποίο διαμορφώθηκε στις 94,9 μονάδες (έναντι 93,4 μονάδες τον προηγούμενο μήνα και 90,7 τον Απρίλιο του 2016), ως αποτέλεσμα της βελτίωσης των επιχειρηματικών προσδοκιών κυρίως στις υπηρεσίες και το λιανικό εμπόριο (Διάγραμμα πρώτης σελίδας), ενώ παράλληλα ανακόπηκε η πτώση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης (στις -72,2 μονάδες τον Απρίλιο του 2017 έναντι -74,4 τον προηγούμενο μήνα και -73,7 τον Απρίλιο του 2016), χωρίς ωστόσο να μεταβάλλονται ουσιαστικά οι προσδοκίες των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση και τη γενικότερη κατάσταση της χώρας (**Δ01**).

Πιο αναλυτικά, στη βιομηχανία ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών τον Απρίλιο του 2017 παρέμεινε περίπου στο ίδιο επίπεδο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, χωρίς να παρατηρούνται ουσιαστικές μεταβολές στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων αναφορικά με τις νέες παραγγελίες και την εξέλιξη της παραγωγής τους επόμενους μήνες, ενώ οι προβλέψεις για την εξαγωγική δραστηριότητα εμφανίζονται ελαφρά βελτιωμένες. Ωστόσο, οι προσδοκίες για την εξέλιξη της απασχόλησης είναι σε χαμηλότερο επίπεδο, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο στο προσεχές τρίμηνο να περιορίζεται στο 6% τον Απρίλιο του 2017 από 13% που ήταν τον προηγούμενο μήνα.

Παρόμοια εικόνα προκύπτει και από την πορεία του Δείκτη Υπευθύνων Προμηθειών στη μεταποίηση (PMI), ο οποίος διαμορφώθηκε στις 48,2 μονάδες τον Απρίλιο του 2017 από 46,7 τον προηγούμενο μήνα, με τις επιχειρήσεις να δηλώνουν μείωση της παραγωγής και των νέων παραγγελιών, με μικρότερο όμως ρυθμό σε σχέση με τους 4 προηγούμενους μήνες, ενώ οι προοπτικές για την εξέλιξή τους το επόμενο διάστημα εμφανίζονται σημαντικά βελτιωμένες.

Στο λιανικό εμπόριο, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινείται ανοδικά (στις 91,7 μονάδες τον Απρίλιο του 2017 από 89,6 τον προηγούμενο μήνα), κυρίως ως αποτέλεσμα των βελτιωμένων προσδοκιών

Δ01: Καταναλωτική εμπιστοσύνη (IOBE και EE - DG ECFIN, Απρ. 2017)

για την πορεία των πωλήσεων τους επόμενους μήνες και παρά την εξασθένηση των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις. Παράλληλα, μικρή βελτίωση καταγράφεται και στις προβλέψεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της απασχόλησης με το σχετικό ισοζύγιο θετικών – αρνητικών εκτιμήσεων να διαμορφώνεται στις +20 μονάδες από +17 τον Μάρτιο του 2017.

Ανάλογη περίπου εικόνα παρουσιάζεται και στον τομέα των υπηρεσιών, όπου το κλίμα βελτιώθηκε κυρίως λόγω της αυξημένης αισιοδοξίας για την εξέλιξη της ζήτησης παρά την υποχώρηση των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση. Η ανάκαμψη των προσδοκιών στις υπηρεσίες τον Απρίλιο οφείλεται κατά μεγάλο βαθμό στον κλάδο του τουρισμού λόγω της εορταστικής περιόδου του Πάσχα και του γενικότερου θετικού κλίματος για την πορεία του τουρισμού το 2017.

Αντίθετα με τους υπόλοιπους τομείς, στις κατασκευές το κλίμα επιδεινώθηκε εκ νέου τον Απρίλιο, ως αποτέλεσμα των χαμηλότερων προσδοκιών για την πορεία των εργασιών στις ιδιωτικές κατασκευές, την ώρα που η τάση στα δημόσια έργα είναι ανοδική.

Τέλος, η πτωτική πορεία της καταναλωτικής εμπιστοσύνης ανακόπηκε τον Απρίλιο του 2017, έπειτα από το χαμηλό 3,5 ετών που σημειώθηκε τον προηγούμενο μήνα, χωρίς ωστόσο να μεταβάλλεται η γενική εικόνα αναφορικά με τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική τους

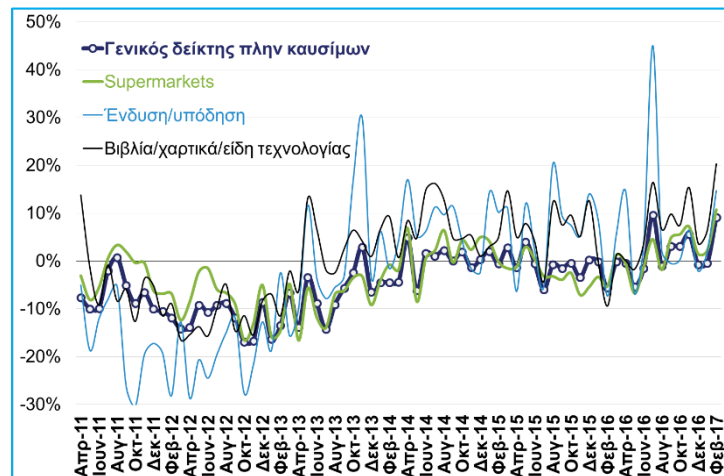

κατάσταση και τη γενικότερη οικονομική κατάσταση, οι οποίες παραμένουν έντονα απαισιόδοξες.

Λιανικές πωλήσεις: Σημαντική άνοδο +9,1% σημείωσε ο όγκος λιανικών πωλήσεων πλην καυσίμων τον Φεβρουάριο του 2017 σε ετήσια βάση (έναντι μείωσης -5,5% που είχε σημειωθεί τον Φεβρουάριο του 2016), ενισχύοντας εκ νέου την ανοδική τάση που διαμορφώθηκε κατά το 2ο εξάμηνο του 2016 (**Δ02**). Η αύξηση αυτή προήλθε κυρίως από τα μεγάλα καταστήματα τροφίμων (+10,7%), τα καταστήματα ειδών ένδυσης (+14,7%) και τα καταστήματα βιβλίων, χαρτικών, ειδών δώρου και προϊόντων τεχνολογίας (+20,3%), ενώ από το σύνολο των κατηγοριών καταστημάτων μόνο στα φάρμακα και καλλυντικά σημειώθηκε πτώση (-1%). Συνολικά, κατά το πρώτο δίμηνο του 2017 ο όγκος λιανικών πωλήσεων πλην καυσίμων παρουσίασε αύξηση +4,3%, με τις περισσότερες κατηγορίες καταστημάτων να κινούνται ανοδικά (**Δ03**).

Χρηματοδότηση και καταθέσεις: Συνεχίστηκε η εκροή καταθέσεων των νοικοκυριών τον Μάρτιο του 2017, αντίθετα με τις καταθέσεις των επιχειρήσεων, οι οποίες αυξήθηκαν, ενώ η μείωση της χρηματοδότης του ιδιωτικού τομέα περιορίστηκε στο -1,3% από -1,6% τον προηγούμενο μήνα. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων διαμορφώθηκε στο -0,2% από -0,4% τον προηγούμενο μήνα και η μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησής τους ήταν θετική κατά €471 εκατ., έναντι θετικής καθαρής ροής €22 εκατ. τον προηγούμενο μήνα. Παράλληλα, η χρηματοδότηση ιδιωτών και ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων μειώθηκε κατά -2,6% (έναντι -2,7% τον Φεβρουάριο του 2017), με το ρυθμό μείωσης των καταναλωτικών δανείων να επιβραδύνεται σταθερά από τις αρχές του 2012, αντίθετα με τα στεγαστικά δάνεια, των οποίων ο ρυθμός μεταβολής παραμένει κοντά στο επίπεδο του -3,5% για 2 περίπου έτη (-3,3% τον Μάρτιο του 2017, **Δ04**).

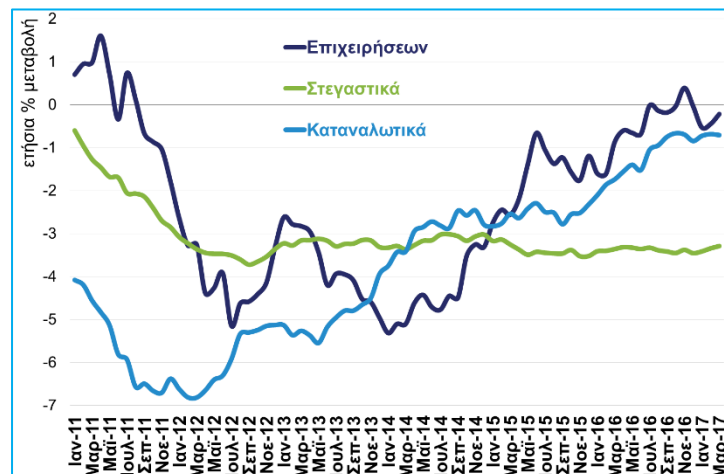
Δ02: Δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο – ετήσια % μεταβολή (ΕΛΣΤΑΤ, Φεβ. 2017)

Δ03: Δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο κατά κατηγορία καταστημάτων – ετήσια % μεταβολή (ΕΛΣΤΑΤ, Φεβ. 2017)

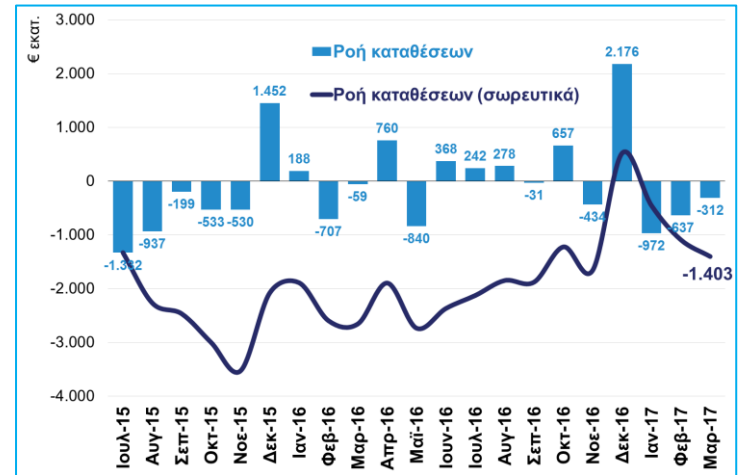
Δ04: Χρηματοδότηση επιχειρήσεων και νοικοκυριών – ετήσια % μεταβολή (Τράπεζα της Ελλάδος, Μαρ. 2017)

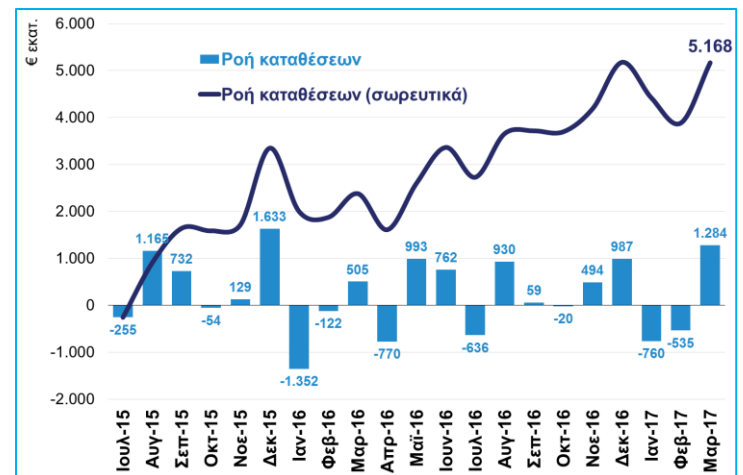

Αναφορικά με τις καταθέσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών, τον Μάρτιο του 2017 η μηνιαία ροή ήταν θετική κατά €278 εκατ. Ειδικότερα, οι καταθέσεις των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων αυξήθηκαν κατά €1.284 εκατ. (έναντι μείωσης κατά 535 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα), ενώ οι καταθέσεις των νοικοκυριών μειώθηκαν κατά -€312 εκατ. (έναντι μείωσης κατά -€637 εκατ. τον προηγούμενο μήνα). Σημειώνεται ότι από τον Ιούλιο του 2015, όταν επιβλήθηκαν οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων, η σωρευτική μεταβολή των καταθέσεων των επιχειρήσεων διαμορφώνεται στα +€5.168 εκατ. (Δ05), γεγονός στο οποίο φαίνεται να έχει συμβάλει η αύξηση της χρήσης ηλεκτρονικών μέσων στις συναλλαγές. Αντίθετα, η αντίστοιχη μεταβολή των καταθέσεων των νοικοκυριών είναι αρνητική κατά -€1.403 εκατ. (Δ06) και το συνολικό υπόλοιπό τους έχει περιοριστεί στα €98,8 δισ. (από €104,2 δισ. τον Ιούνιο του 2015 και €196,9 δισ. τον Δεκέμβριο του 2009).

Δ05: Ροή καταθέσεων νοικοκυριών (Τράπεζα της Ελλάδος, Μαρ. 2017)

Δ06: Ροή καταθέσεων επιχειρήσεων (Τράπεζα της Ελλάδος, Μαρ. 2017)

Εξατομικευμένες υπηρεσίες εμπορικής εξειδίκευσης (ExportReady Master), πληροφόρησης (ExportReady Discover) και δικτύωσης (ExportReady Connect) για τις εταιρίες που θέλουν να εισέλθουν δυναμικά σε αγορές του εξωτερικού.

ExportReady MASTER

Ξεκίνησαν τα πρώτα εργαστήρια ExportReady Master. Ο ΣΕΒ μεταφέρει πρακτικές συμβουλές και τεχνογνωσία από τα μεγαλύτερα μέλη του και αξιοποιεί εξειδικευμένα στελέχη της αγοράς για να στηρίξει επιχειρήσεις που θέλουν να αναπτύξουν τις πωλήσεις τους στο εξωτερικό.

Επίσης, σε συνεργασία με τον Όμιλο Fitch παρέχονται πληροφορίες για τον ανταγωνισμό σε χώρες στόχους.

Κάντε κλικ [εδώ](#) για περισσότερα.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΟΝ ΣΕΒ
Τομέας Αναπτυξιακών Πολιτικών
και Εξωστρέφειας
E. ir@sev.org.gr | T. 211 5006 120

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€435^{δισ.}

72% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€58^{δισ.}

44% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€77^{δισ.}

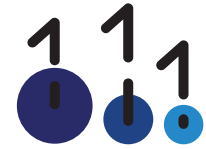
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4^{δισ. **}

44% κερδών***

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

220.000

ΜΙΣΘΟΙ

€4,6^{δισ.}

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2^{δισ.}

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€1,6^{δισ.}

*Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg

B-1000 Bruxelles

M: +32 (0) 494 46 95 24

E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

